

Familjehemsplacerade barn 2003

Ämne Social omvårdnad

Författare Kerstin Olsson, Joonas Terje, Nermina Hrelja

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Titel: Familjehemsplacerade barn 2003

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne Län

Författare: Kerstin Olsson, Joonas Terje, Nermina Hrelja

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne Län
Samhällsbyggnadsenheten
205 15 MALMÖ
Tfn: 040-25 20 00
lansstyrelsen@m.lst.se

Copyright: Länsstyrelsen i Skåne län

Upplaga: 60 ex

ISBN: 91-85363-10-3

Tryckt: LST Malmö, 60 ex

Förord

Sedan den 1 juli 1999 anger socialtjänstlagen att socialnämnden vid placering av barn i annat hem i första hand ska överväga om barnet kan tas emot av anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet ska dock alltid beaktas.

Länsstyrelsen redovisar i denna rapport i vilken utsträckning barn och ungdomar placerats i släktinghem, andra nätverkshem eller för barnet okända hem av socialtjänsten i Skåne län under år 2003. Till grund för sammanställningen ligger uppgifter från länets kommuner över barn som har varit föremål för placering i familjehem. På familjehemsförteckningen som lämnas till Länsstyrelsen per den 31 januari varje år har kodats form av placering. Länsstyrelsen har sedan 1998 gjort årliga sammanställningar av familjehemsstatistiken.

För denna rapport ansvarar socialkonsulenter Kerstin Olsson och Joonas Terje samt assistent Nermina Hrelja.

Eva Carlström
Socialdirektör

Sammanfattning

Socialtjänsten skall verka för att barn växer upp under trygga och goda förhållanden. Om barn riskerar att utvecklas ogynnsamt finns olika former av insatser. Socialtjänstlagen (SoL) reglerar de insatser som sker i samförstånd med vårdnadshavarna och barnet själv om det fyllt 15 år. Tvångsmässiga insatser regleras i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.

I denna rapport presenteras en sammanställning för i vilken utsträckning kommunerna i Skåne län placerat barn i släktingshem, nätverkshem och i för barnet okända hem. Sedan den 1 juli 1999 finns angivet i socialtjänst- lagen att socialnämnden vid placering av barn i annat hem i första hand skall överväga om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Vad som är bästa för barnet skall alltid komma i första rummet.

Rapporten bygger på kommunernas förteckningar över de barn som enligt socialnämndens beslut vistas i familjehem eller efter nämndens medgivande i något annat enskilt hem. En förteckning skall varje år senast den 31 januari ges in till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har sedan lagstiftningen förändrades 1999 varje år sammanställt uppgifter som bygger på socialnämndernas förteckning.

Antalet barn placerade i familjehem i Skåne län under 2003 var 1 843 och det var nästan exakt lika många flickor som pojkar (921 respektive 922). Under 2002 var 1 715 barn placerade i familjehem, vilket innebär en ökning från 2002 med 7 %.

Samtliga uppgifter om nya placeringar respektive omplaceringar finns med i sammanställningen varför uppgifterna om det totala antalet placeringar är fler än antalet placerade barn. Under 2003 förekom sammanlagt 1 948 placeringar. Av dem var 651, 33 %, i släkting- eller annat nätverkshem.

År 2002 och 2001 var 32 % av placeringarna i sådana hem, 45 % år 2000 och 50% 1999.

Det sammanställda materialet visar att socialnämnderna under de senaste tre åren inte använt sig av släkting- eller andra nätverkshem i ökad omfattning i förhållande till år 2000/1999.

Vid nya placeringar och omplaceringar har släktinghem respektive andra nätverkshem använts i något högre utsträckning än under 2002. Ökning med 2 % till 28 %. Vid jämförelse med 2000 och 2001 noteras att de minskat med 4 % i förhållande till 2001 och med 17 % i förhållande till 2000/1999.

Lagens intentioner att det vid placering av barn i första hand skall övervägas om barnet kan tas emot av någon släkting eller annan närstående tycks inte ha haft avsedd verkan. Statistiken visar att sådana placeringar fortfarande är i minoritet. Enligt sammanställningen är över 67 % placerade i för barnet okända familjehem och att denna siffra vid jämförelse över tid snarare har ökat än minskat.

Både internationell och svensk forskning visar att släktingplaceringar kan vara att föredra om man ser placeringen ur ett livsperspektiv. Forskningen visar att omplacering från släktinghem i stort sett inte förekommer alls. De släktingplacerade barnen har också en bibehållen kontakt med

sina biologiska föräldrar som inte motsvarades av den kontakt som finns mellan föräldrar och barn i traditionella familjehem.

Med hänvisning till resultatet av denna kartläggning finner Länsstyrelsen anledning att uppmärksamma socialnämnderna på lagstiftningens krav att överväga placering hos släktingar eller andra närstående. Det är därför viktigt att nämnderna dokumenterar sitt ställningstagande och tillser att det av beslutsunderlaget framgår att släkting- eller närståendeplacering övervägts.

Av bestämmelserna i SoL framgår att nämnden i varje enskilt fall ska pröva möjligheten att placera barnet i sitt naturliga nätverk. Vilka krav som ligger i nämndens skyldighet att överväga anhörigplacering anges inte närmare i lagtexten eller i förarbetena. Nämndens bedömning måste grunda sig på vad som är bäst för barnet. Socialtjänstens personal måste vara lyhörd för föräldrarnas egna önskemål utan att för den skull ge avkall på den professionella bedömningen av vad som är ett lämpligt hem för det enskilda barnet. Nämnden skall alltid klargöra vilka krav som ställs på ett familjehem och att en placering endast kan göras hos den som bedöms lämplig utifrån barnets behov.

I det fall det blir aktuellt att placera barnet i ett släkting/nätverkshem, understryker Länsstyrelsen vikten av nämndens skyldighet att före placering allsidigt utreda familjehemmet. Om socialnämnden skall ta ansvar för en familjehemsplacering av ett barn så måste nämnden ha ett fullgott underlag för beslutet. Detta innebär att nämnden skall genomföra familjehemsutredningen på samma sätt som den brukar göra i andra ärenden. Släktskapet kan då vara en faktor som skall tillmätas den betydelse det kan ha för barnet t ex språklig eller kulturell gemenskap eller för att viktiga relationer skall kunna bibehållas. Dessa faktorer kan ha sådan tyngd att de uppväger vissa brister i en anhörigs eller närståendes hemförhållanden.

Om det tilltänkta familjehemmet i nätverket inte kan tillförsäkra barnet god vård och fostran skall placeringen givetvis inte ske där utan i ett annat hem. När barnet är placerat i ett nätverkshem har socialnämnden samma uppföljningsansvar som vid andra placeringar. Barn, biologiska föräldrar och familjehemsföräldrar ska ha det stöd och den hjälp som lagstiftningen föreskriver.

Inledning

Socialtjänsten ansvarar för att de barn som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende. Av lagstiftningen framgår att vården i ett familjehem ska utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med de anhöriga och andra närstående samt tillgodoser kontakt med hemmiljön. Socialtjänsten har fått kritik från olika håll för att inte vara tillräckligt lyhörd för möjligheterna att placera barn hos släktingar eller på annat sätt utnyttja familjens egna resurser eller de resurser som finns i familjens naturliga nätverk.

Sedan den 1 juli 1999 har Socialtjänstlagen (SoL) kompletterats med en ny bestämmelse (6 kap 5 § SoL) som innebär att vid placering av barn skall det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Barnets bästa skall alltid beaktas i enlighet med 1 kap 2 § SoL.

Socialtjänstlagen skiljer mellan två slags placeringar:

- Barn som placeras i familjehem enligt *SoL* eller lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.
- Barn som stadigvarande bor hos andra än sina föräldrar genom privat överenskommelse där hemmet fått medgivande av socialnämnden s.k. privatplaceringar.

Syfte

Rapportens syfte är att ge en översiktlig bild av i vilken utsträckning kommunerna i Skåne län placerat barn i släktinghem eller andra nätverkshem under 2003 samt att vid jämförelse med sammanställt material från och med 2000 uppmärksamma förändringar i socialnämndernas tillämpning av den förändrade lagstiftningen.

Metod

Kommunerna skall enligt bestämmelserna i 7 kap. 1 § Socialtjänstförordningen (SoF) föra en förteckning över vilka barn som enligt socialnämndens beslut vistas i familjehem eller efter nämndens medgivande i något annat enskilt hem. Förteckningen skall varje år senast den 31 januari skickas in till Länsstyrelsen i länet.

Nämnderna har efter anmodan från Länsstyrelsen kompletterat förteckningen med uppgifter i vilken form av hem placeringarna har gjorts.

Resultatredovisning

I tabellerna redovisas antalet placering i familjehem eller annat enskilt hem. Detta innebär att varje ny placering och omplacering har räknats, varför det totala antalet placeringar är större än antalet barn som har placerats. Det redovisade materialet bygger helt på uppgifterna i de förteckningar som kommunerna gett in till Länsstyrelsen. Förteckningen är kompletterade med koder som anges nedan:

1. Släktinghem dvs syskon, mor-och farföräldrar, faster/farbror, moster/morbror eller annan släkting.
2. Övriga nätverkshem dvs styvföräldrar eller för barnet kända personer som barnet inte är släkt med
3. För barnet helt okända personer

Observera att antalet koder minskade 2003 från fem till tre vilket innebär att dåvarande 1 och 2 slagits samman till kod 1, 3 och 4 till kod 2 samt att 5 betecknas som kod 3.

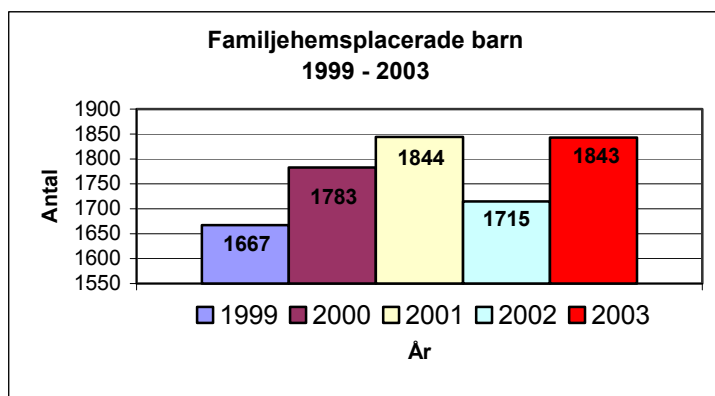
Familjehemsplacerade barn i Skåne 2003

Tabell 1

Av tabell 1 framgår att sammanlagt 1 843 barn var placerade i familjehem under 2003, 921 flickor och 922 pojkar.

Familjehemsplacerade barn i Skåne 1999 – 2003

I nedanstående diagram ges en överblick över hur många barn som varit placerade varje år sedan 1999.

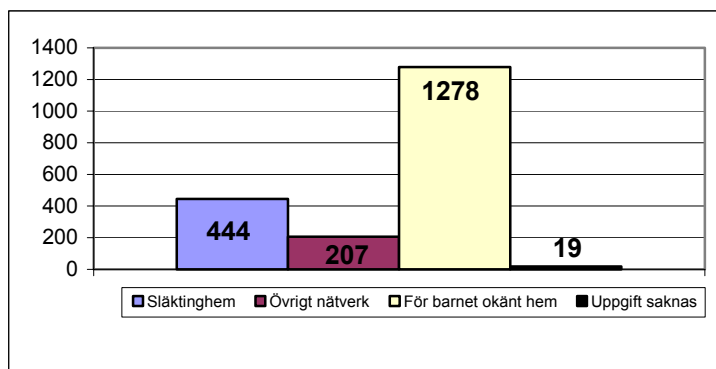
Antal placeringar i familjehem 2003

Tabell 2

I tabell 2 framgår hur många placeringar som gjordes i släktinghem, övrigt nätverkshem respektive i för barnet okänt hem. Vid sammanställning av uppgifterna ingår även under året

nya placeringar samt omplaceringar. De totala antalet placeringar (1 948), är därför fler än antalet placerade barn (1 843).

Sammanställningen visar att av 1 948 placeringar skedde 444 i släktingshem, 207 i övrigt nätverkshem och 1 278 i familjehem, som barnet inte kände före placeringen. Beträffande 19 placeringar saknas uppgifter. Sammanlagt 33 % av placeringarna skedde i släkting- eller annat nätverks-hem. 2002 var motsvarande siffra 32 %.

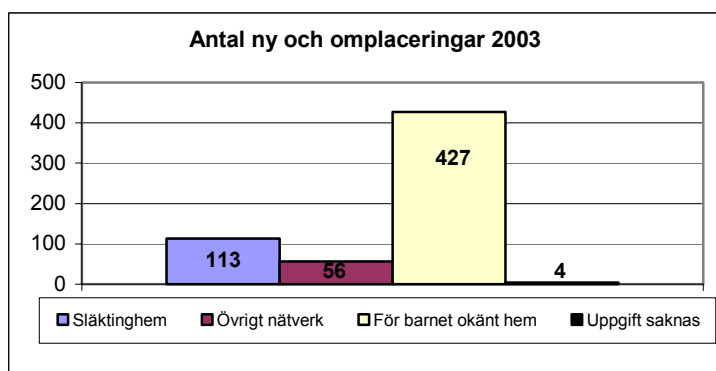

Nyttillkomna familjehemsplaceringar - och omplaceringar 2003

Tabell 3

Av tabell 3 framgår att 600 placeringar av det totala antalet var placeringar som innebär antingen att ny placering påbörjades eller att barnet omplacerades till annat familjehem. Av dessa placeringar skedde 113 i släktinghem, 56 i annat nätverkshem och 427 i för barnet okänt hem. Uppgift har inte lämnats beträffande 4 placeringar. Fördelning mellan kön innebär att 318 flickor och 278 pojkar tillhör denna grupp.

Andelen placeringarna i släkting- och annat nätverkshem av totala antalet nyttillkomna placeringar och omplaceringar är 28 % . 2002 var det 26 %.

Familjehemsplaceringar 1999 - 2003

Tabell 4

I tabell 4 framgår familjehemsplaceringarnas fördelning enligt den indelning som tillämpas.

Tabell 1

Familjeplacerade barn år 2003

Kommun	Stadsdel	Plac. i egen kommun		Plac. i annan kommun i länet		Totalt
		flickor	pojkar	flickor	pojkar	
Bjuv		2	0	11	8	21
Bromölla		0	3	2	3	8
Burlöv		1	2	9	13	25
Båstad		2	1	1	3	7
Eslöv		21	14	16	8	59
Helsingborg		52	38	63	81	234
Hässleholm		21	14	12	15	62
Höganäs		5	4	4	5	18
Hörby		8	8	3	8	27
Höör		10	1	6	18	35
Klippan		5	5	13	17	40
Kristianstad		68	47	26	35	176
Kävlinge		7	12	13	11	43
Landskrona		11	11	45	62	129
Lomma		0	0	6	2	8
Lund		16	24	37	33	110
Malmö	Centrum	7	4	13	12	36
Malmö	Fosie	25	27	36	41	129
Malmö	Husie	1	2	2	4	9
Malmö	Hyllie	11	10	14	15	50
Malmö	Limhamn-Bunkeflo	13	13	4	8	38
Malmö	Kirseberg	2	3	16	12	33
Malmö	Oxie	5	1	4	5	15
Malmö	Rosengård	24	24	16	16	80
Malmö	S.Innestaden	10	13	21	10	54
Malmö	V.Innerstaden	3	2	4	3	12
Osby		2	6	2	2	12
Perstorp		4	2	10	8	24
Simrishamn		5	3	9	7	24
Sjöbo		8	5	7	4	24
Skurup		6	6	2	1	15
Staffanstorps		3	2	11	3	19
Svalöv		5	6	5	6	22
Svedala		1	2	7	5	15
Tomelilla		4	1	6	12	23
Trelleborg		6	21	5	6	38
Vellinge		4	6	7	8	25
Ystad		6	8	11	12	37
Åstorp		7	8	11	18	44
Ängelholm		10	7	13	11	41
Örkelljunga		6	0	2	1	9
Ö. Göinge		3	0	6	4	13
Summa		410	366	511	556	1843

Tabell 2

Antal placeringar i familjehem under år 2003 med uppdelning i olika former av hem

Kommun	Stadsdel	Släkting- hem	Övrigt nätverk	För barnet okänt hem	Uppgift saknas	Totalt
		1	2	3		
Bjuv		5		15		20
Bromölla		0	3	5		8
Burlöv		5	0	19	1	25
Båstad		6	0	1		7
Eslöv		14	18	27		59
Helsingborg		78	45	125		248
Hässleholm		15	7	44		66
Höganäs		3	5	1	10	19
Hörby		1	10	17		28
Höör		2	0	35		37
Klippan		4	6	30		40
Kristianstad		37	5	139		181
Kävlinge		6	7	42		55
Landskrona		24	9	111		144
Lomma		2	1	5		8
Lund		15	5	91		111
Malmö	Centrum	5	5	26		36
Malmö	Fosie	33	6	92	1	132
Malmö	Husie	5	0	4		9
Malmö	Hyllie	21	5	28	1	55
Malmö	Limhamn- Bunkeflo	6	3	34		43
Malmö	Kirseberg	9	0	29		38
Malmö	Oxie	10	2	7		19
Malmö	Rosengård	24	7	51		82
Malmö	S.Innestaden	25	7	23		55
Malmö	V.Innerstaden	2	1	9		12
Osby		7	2	4		13
Perstorp		10	0	15		25
Simrishamn		16	4	5		25
Sjöbo		4	1	20		25
Skurup		0	7	9		16
Staffanstorp		4	5	10		19
Svalöv		8	2	11	1	22
Svedala		9	0	9		18
Tomelilla		0	9	16		25
Trelleborg		7	3	39		49
Vellinge		2	1	17	5	25
Ystad		8	4	27		39
Åstorp		3	2	40		45
Ängelholm		6	6	29		41
Örkelljunga		3	3	3		9
Ö. Göinge		0	0	14		14
Summa		444	206	1278	19	1947

Tabell 3

Antal ny- och omplaceringar i familjehem under år 2003 med uppdelning i olika former av hem

Kommun	Stadsdel	Släkting- hem	Övrigt nätverk	För barnet okänt hem	Uppgift saknas	Totalt
Bjuv				5		5
Bromölla				1		1
Burlöv				3		3
Båstad		1				1
Eslöv			1	10		11
Helsingborg		32	17	47		96
Hässleholm		6	3	20		29
Höganäs					3	3
Hörby		1	2	7		10
Höör				12		12
Klippan			3	5		8
Kristianstad		12	1	63		76
Kävlinge		5	1	18		24
Landskrona		7		40		47
Lomma						0
Lund		2	1	20		23
Malmö	Centrum	2	2	3		7
Malmö	Fosie	8	3	23		34
Malmö	Husie	1		1		2
Malmö	Hyllie	5	3	8		16
Malmö	Limhamn- Bunkeflo	1	1	10		12
Malmö	Kirseberg			10		10
Malmö	Oxie	6		3		9
Malmö	Rosengård	2	2	21		25
Malmö	S.Innestaden	1	2	2		5
Malmö	V.Innerstaden	1		4		5
Osby		3	1	1		5
Perstorp				3		3
Simrishamn		4		3		7
Sjöbo				7		7
Skurup			2	2		4
Staffanstorps		1		8		9
Svalöv		6	1	3	1	11
Svedala		3		4		7
Tomelilla			3	5		8
Trelleborg				13		13
Vellinge		1		4		5
Ystad			4	11		15
Åstorp		1	1	8		10
Ängelholm		1	2	8		11
Örkelljunga				1		1
Ö. Göinge				10		10
Summa		113	56	427	4	600

Tabell 4

Familjehemsplaceringar uppdelat i olika former av hem
1999 - 2003

Form av familjehem	1999	2000	2001	2002	2003
Släkting- hem 1	360	384	415	345	444
Övrigt nätverk 2	265	292	274	267	206
För barnet okänt hem 3	1024	1129	1269	1283	1278
Uppgift saknas	18	41	11	43	19
Summa	1667	1846	1969	1938	1947
Andel släkting och nätverkshem	37%	37%	35%	31%	33%

Ny och omplaceringar 1999 - 2003

Form av familjehem	1999	2000	2001	2002	2003
Släkting- hem 1	83	107	123	79	113
Övrigt nätverk 2	170	186	89	93	56
För barnet okänt hem 3	253	342	438	472	427
Uppgift saknas	2	13	9	28	4
Summa	508	648	659	672	600
Andel släkting och nätverkshem	50%	45%	32%	26%	28%

Östra Boulevarden 62 A, 291 86 Kristianstad
Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Tel 044/040-25 20 00, Fax 044/040-25 21 10
Epost lansstyrelsen@m.lst.se
www.m.lst.se

www.m.lst.se